

ДАНКА СПАСОЈЕВИЋ

Народна библиотека „Стефан Првовенчани“ Краљево

dankamikaric@gmail.com

НАТАША АНТОНИЈЕВИЋ

Народна библиотека „Стефан Првовенчани“ Краљево

tasa.nata@gmail.com

УДК 027.022(497.11)

338.48-6:7/8(497.11)

ТРАНСФОРМАЦИЈА ПОСЛОВАЊА ОГРАНКА КРАЉЕВАЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ У МАТАРУШКОЈ БАЊИ, ОД ОСНИВАЊА ДО ДАНАС

ЖИВОТ ЈЕДНОГ БИБЛИОТЕЧКОГ ОГРАНКА У РИТМУ ЖИВОТА ЈЕДНОГ БАЊСКОГ ЛЕЧИЛИШТА

САЖЕТАК | Овим радом дата је развојна линија Огранка краљевачке библиотеке у Матарушкој Бањи, сагледана на основу података доступних у званичној пословној документацији похрањеној у архиви Библиотеке, почев од оснивања Огранка 1972. до последњег сачињеног Записника о надзору над стручним радом библиотечког огранка 2019. године, као и на основу прес-клипинг архиве Завичајног одељења. Дат је осврт на околности оснивања Огранка, односно његовог израстања на темељима библиотеке бањског лечилишта у тренутку препознавања потребе да библиотека постане интегративни чинилац културне понуде Бање у раздобљу које је обележила тенденција култивисања културних садржаја овог туристичког места, како се истиче у хроникама Бање. Указује се на динамику развоја Огранка у корелацији са развојем бањског лечилишта као средишта туристичке понуде Матарушке Бање. Намера је да се предочи недвосмислена условљеност концепта пословања овог Огранка туристичким контекстом живота Матарушке Бање. Успостављена је паралела и анализиран реципроцитет између динамике у раду библиотечког огранка, односно статистике његовог пословања у домену категорија корисника, броја трансакција и структуре фонда, на једној страни, и статистичких показатеља који се односе на туристичку делатност у Матарушкој Бањи, у вези са бројем посета и структуром посетилаца, на другој страни, држећи се хронологије

развоја Бање и библиотечког огранка. Учињен је осврт на актуелно стање рада Огранка и туризма у Бањи.

КЉУЧНЕ РЕЧИ | библиотека, краљевачка библиотека, огранци, библиотечки огранци, бањски туризам, природно лечилиште, културни туризам, библиотеке и туризам, култура

УВОД

Народна библиотека „Стефан Првовенчани Краљево, која име *йрвовенчаної* српског краља носи почев од 2001. године, израсла је на темељима Читалишта установљеног у карановачкој вароши 1868. године, како стоји у доступним документима похрањеним у Историјском архиву Србије. Ако би требало историјат развоја библиотечке делатности у Краљеву дати сажето, као прекретне тачке на тој турбулентној и динамичној линији која бележи вишеструке измене назива, локација и концепата од првобитног Читалишта до потоње Библиотеке, као прекретне временске одреднице требало би означити 1945. годину, за коју се везује отварање краљевачке библиотеке у једној просторији хотела „Париз“, а потом и 1973, од када је рад Библиотеке организован на данашњој локацији, на централном градском тргу.¹ С обзиром на то да први, у целости сачувани званични Извештај о раду Библиотеке датира из 1958. године², драгоцен извор занимљивих појединости о развоју овдашњег библиотекарства, чак и из најранијих година рада Библиотеке, значајних за сагледавање развојних смерова, бележи локална периодика. У листу „29. новембар“, 29. новембра 1947. године, кратак чланак о културно-просветном раду и установама, доноси податке о постојању сеоских књижница, својеврсних претеча данашњих библиотечких огранака, на широј територији Краљева:

„Народних књижница у нашем срезу има 35 са укупно 2860 књига. Књиге су већином из белетристике, затим научног и политичког карактера. По броју књига најјаче су народне књижнице у Рибници са 360 књига, затим у Матарушкој Бањи 216, у Обрви 211, у Ратини са 154. У току организовања су још 4 народне књижнице: у Стублу, Чукујевцу, Вранешима и Мрсаћу. Значи да ћемо на крају године имати 39 народних књижница. Само морамо признати да се књига још недовољно чита...“³

¹ Подаци преузети из монографије *Век и њо библиотеке у Краљеву* (Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, 2018).

² Извештај архивиран и доступан у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани“ Краљево.

³ *29 новембар* Год. 1, бр. 1 (1947): 2

Премда се у наредној деценији дуплирао број сеоских књижница, о чему 1957. године извештавају локалне „Ибарске новости”, није превазиђен проблем оскудних читалачких навика и слабе културе читања:

„На територији нашег среза, према непотпуним подацима, постоји 70 књижница јавног типа, седам наставничких и пет стручних библиотека... Овај податак намеће закључак да је стање мање-више добро. Међутим, и поред толиког броја, стање књижница није задовољавајуће, јер се књига као средство просвећивања још увек не користи у довољној мери. То и није могуће постићи из више разлога. Пре свега фонд књига са којим располажу је врло мали и ту се углавном могу наћи књиге старијих издања, међу којима има и много застарелих. Поред тога, кадар који руководи књижницама је веома слаб и необичан за рад са читаоцима. Када се говори о слабом стању књижница, мисли се пре свега на оне на селу, јер је њихов материјални положај нерегулисан.”⁴

Оба чланка, публикована у деценијском временском размаку, маркирају сличне проблеме: неразвијене читалачке навике, оскудно опремљене и застареле фондове, неуређеност и одсуство система у смислу организације рада и стручности кадрова. Чини се, дакле, да је било неопходно прибећи системском решавању проблема неразвијености библиотекарства у руралним срединама. У том контексту, успостављање рада библиотечких огранака као иступурених одељења матичне библиотеке, указује се као сврсисходно решење.

ПРВИ ОРГАНИЗОВАНИ ОГРАНЦИ КРАЉЕВАЧКЕ БИБЛИОТКЕ И СПЕЦИФИЧНОСТ ОНОГ У МАТАРУШКОЈ БАЊИ

Прича о сеоским књижницама, као импровизованој варијанти каснијих стручно устројених библиотечких огранака матичне библиотеке, и мањкавостима таквог концепта популарисања књиге и читања, спорадично праћена у локалној периодици, добија свој епilog у извештајима о пословању краљевачке библиотеке почев од 1965. године, када је први пут нотиран почетак рада огранака у Витановцу и Витковцу у складу са законитостима савременог библиотечког пословања. Да је отварање иступурених одељења библиотеке у руралним подручјима било део развојне стратегије Библиотеке, те да се веровало у сврсисходност и дугорочне ефекте, јасно говори и податак, такође преузет из поменутог Извештаја, да је постојао прецизан план динамике отварања огранака

⁴ *Ибарске новости* Год. 4, бр. 198 (1957): 5.

у наредној години, са назначеним локацијама. Из тог раздобља датира и идеја о организовању рада библиотечног огранка у Матарушкој Бањи. Од идеје до реализације, међутим, протекла је читава деценија, о чему налазимо писане трагове у годишњим извештајима о раду Библиотеке. Онај из 1972. бележи да је започела акција адаптирања просторија за осам сеоских библиотека, међу којима је и она у Матарушкој Бањи. Према званичним записима о годишњем пословању краљевачке библиотеке 1975. године, Огранак у Бањи, лоциран у централном бањском парку у згради Поликлинике, отворен је 1. јула те године, а поред тамошње месне заједнице, значајну улогу у успостављању рада имало је локално Лечилиште. Премда је главнину публикација за формирање библиотеке обезбедила матична установа (више од хиљаду), немали део фонда (око пет стотина) чиниле су књиге уступљене од стране библиотеке Лечилишта, која је у том периоду расформирана. Осим тога, Лечилиште доприноси и финансирањем половине личног дохотка библиотекара чији је ангажман подразумевао пуно радно време. Судаћи према аутентичним документима који бележе и памте околности у вези са тадашњим пословањем и развојним смеровима Лечилишта и Библиотеке, чини се да су се управо у овим годинама сусетле тежње и једне и друге установе у вези са унапређењем културне понуде у једном туристичком месту у експанзији, каква је тада била Матарушка Бања. Како налазимо у хроникама Бање, то је раздобље када се тежило култивисању културне понуде, побољшању садржаја туристичког боравка⁵ у Бањи и професионализацији културних садржаја, док је са друге стране очигледно било настојање да Библиотека, разграђивањем мреже огранака, оствари што шири досег када су читалачки кругови у питању. На том укрштају развојних смерова Библиотеке и бањске културне понуде, могли бисмо рећи, израстао је Огранак краљевачке библиотеке у Матарушкој Бањи. Па иако је било очигледних потешкоћа на путу од замисли до актуелизације, у погледу обезбеђивања простора и формирања фонда, као и у домену финансирања библиотекара, ентузијазма није недостајало, о чему је у „Експрес политици“ сачувано занимљиво сведочанство:

„У бањском парку налази се библиотека и читаоница. Не би ли што више привукао читаоце, библиотекар Душан Грубић изнео је на асфалтну стазу неколико столова и аранжирао их књигама и новинама.

Људи шетајући поред књига, прођу једном, други пут, а трећи обично понеко застане, па и узме нешто за читање, дневно издам око 20 књига бањским гостима – рекао нам је библиотекар Грубић.“⁶

⁵ Светислав Илић, *Матарушка Бања: историјска монографија* (Краљево: ИАК, 1969), 98.

⁶ *Експрес полијтика*, (23. 5. 1977), Прес-клипинг, Завичајно одељење НБСПКВ

О статусу библиотеке у Матарушкој Бањи у годинама туристичког успона, афирмативно сведоче наводи из двеју монографија Бање, објављених у временском распону од четири деценије, у којима је библиотечки огранак истицан, уз податке о обиму и садржају фонда пријемчивом за туристе, као значајан део целине расположивих културних садржаја.⁷

Од времена оснивања до савременог тренутка, рад Огранка краљевачке библиотеке у Матарушкој Бањи, врло је специфичан и готово у потпуности диктиран ритмом живота Бање као туристичког места са драматичним осцилирањем успешности пословања, као и околностима у вези са развојем, успоном и опадањем Лечилишта као средишта Бања, а потом Специјалне болнице „Агенс“, која је опстала до данас. Амплитуда трајања и развоја Бање паралелна је са оном која одсликава живот Огранка, када је измена локација у питању, потом начин вођења библиотечке статистике, садржај фонда, а напослетку и структура корисника и трансформисање начина комуникације и чувања везе са корисницима.

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ РАДА БИБЛИОТЕЧКОГ ОГРАНКА ТУРИСТИЧКОЈ ЕКСПАНЗИЈИ У МАТАРУШКОЈ БАЊИ

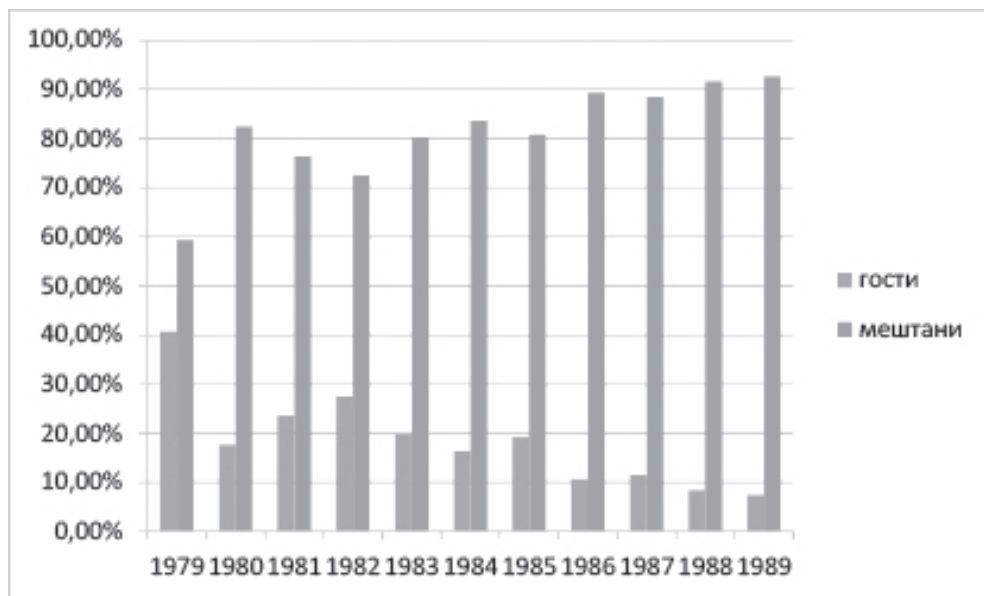
У настојању да се укаже на особености функционисања бањског огранка краљевачке библиотеке у контексту његовог оснивања и рада у једном туристичком месту, у чијем трајању су забележена времена раста и експанзије, као и наглог опадања, дошло се до убедљивих потврда да је начин рада Огранка умногоме био одређен и усмерен ка потребама посетилаца Бање. У годинама када је туризам у Матарушкој Бањи био на врхунцу и статистички показатељи указују на континуирани раст броја посетилаца, извештаји о раду Огранка упућују на специфичности у вези са категоријама корисника и изменама у начину организовања рада.

Откривањем минералне воде и њене лековитости приликом великог плављења Ибра 1897. године⁸, иницирана је прича о Бањи као туристичкој дестинацији са великим потенцијалом за развијање здравственог туризма превасходно. Статус Матарушке Бање као лечилишта формално је решен оснивањем Акционарског друштва „Матарушка Бања“ 1900. године⁹. Уследиле су године развоја и

⁷ Dragutin M. Gvozdenović, *Mataruška Banja* (Mataruška Banja: Zavod za fizikalnu medicinu u rehabilitaciju „Braća Maričić“, 1978), 11.

⁸ *Исто*.

⁹ *Исто*, 12.

Графикон бр. 1.

урбанистичког унапређивања Бање, која је на свом туристичком врхунцу, 70-их, 80-их и 90-их година 20. века примала око 18000 посетилаца годишње. Из тог периода датира и идеја о отварању огранка Библиотеке у Бањи, а када је 1975. напокон и отворен, приметно је прилагођавање начина рада и активности специфичностима живота овог туристичког места. Већ 1979. године установљено је вођење засебне књиге уписа посетилаца Бање и та пракса се задржала читаву деценију, до 1989. године, када је наступило постепено урушавање туристичког карактера Матарушке Бање. О неопходности оваквог начина организације најубедљивије говори анализа статистике уписа која је вођена оделито за мештане и бањске госте и показује да су значајан постотак уписаних чинили управо туристи, па је свакако било систематичије и практичније установити засебну књигу уписа за посетиоце. На годишњем нивоу, у периоду од 1979. до 1989. године, број учлањених корисника библиотечких услуга у категорији туриста варирао је 9–40 % од укупног броја уписаних, а истакнути рекордни проценат остварен је 1979. године (графикон бр. 1).

Архивиране књиге уписа гостију данас представљају драгоцену документарни материјал не само у вези са пословањем Огранка, већ и у вези са статусом и популарношћу Бање у раздобљу њеног највећег успона, с обзиром на то да су сачувани подаци о доласку посетилаца из читаве бивше Југославије,

међу којима их је било из најразличитијих социјалних и образовних категорија, од пензионера, радника, домаћица, до учитеља, професора и глумца.¹⁰ У тим деценијама, опет излазећи се у сусрет потребама туриста, дата је могућност дневног уписа корисника, али је за госте важило и нарочито правило наплате коришћења сваке појединачне публикације о чему је, осим у извештајима о раду Огранка и ценовнику уписнине, сведочанство сачувано у листу „Експрес политика” из 1977. године:

„Библиотека, иначе, располаже са 1500 књига. Ко жели да узме књигу на читање, мора да се учлани у библиотеку и за сваку књигу узету на читање плаћа се 2 динара.”¹¹

Почев од 1989. године, како смо навели, укинута је вођење засебних књига уписа мештана и посетилица, те је формирана јединствена књига за све категорије корисника. Да ли се овом моделу прибегло искључиво из прагматичних разлога јер је било евидентно опадање броја туриста у Бањи, а тиме и оних који користе библиотечке услуге, или је томе допринела и конфузија која је обележила надолазеће године у животу Матарушке Бање, која је све мање бивала туристички драгуљ, а све упадљивије прихватни центар за избегла лица током ратова у Босни и Херцеговини почетком последње деценије 20. века, можемо само да наслућујемо. Уз све ређе туристе, евидентиране су и нове категорије корисника Библиотеке – избегла лица стационирана у неколицини објеката који више нису имали туристичку намену, као и рањеници у поменутим ратовима, који су долазили на рехабилитацију у Специјалну болницу „Агенс”. С обзиром на изразито доминантан проценат мештана међу корисницима Библиотеке у овом периоду и све мањи и константно опадајући број других категорија чланова, могуће је да се посегло за поједностављеним решењем вођења јединствене књиге уписа. Девастирање Матарушке Бање као једног од најзначајнијих центара здравственог туризма у нашој земљи, које је наступило услед ондашњих сложених економско-политичких прилика, утицало је и на измену карактера библиотечког огранка као некадашњег изузетно значајног дела културног обличја Матарушке Бање, сада сведеног на улогу својеврсног културног сервиса становника Бање. О каквом је драматичном заокрету у рада Огранка реч, не само када је реч о категоријама корисника и практичном ишчежавању једне категорије која је у најбољим годинама Бање чинила трећину корисника, већ и када говоримо о концепту пословања, сликовито говори податак да је 1979. године, коју

¹⁰ Књига уписа бањских гостију, архива НБСПКВ.

¹¹ *Експрес полишика* (23. 5. 1977), Прес-клипинг, Завичајно одељење НБСПКВ.

смо маркирали као годину успона Огранка, у њему приређена тематска изложба поводом обележавања 60-годишњице СКЈ и СКОЈ, уз представљање две стотине књига те тематике, а током месец и по дана колико је поставка била доступна, видело ју је чак хиљаду и по посетилаца.

Да се ипак не одустаје од чувања добре традиције која библиотечки огранак у Матарушкој Бањи памти као важан део њене културне понуде усмерене ка потребама туриста, те да се ентузијазмом покушава надоместити та готово у потпуности изгубљена категорија корисника, показује и пракса својеврсног мобилног библиотекарства која је у тим неповољним околностима започета ангажовањем библиотекара овог пункта краљевачке библиотеке. С обзиром на то да се улога Бање као лечилишта свела на рад Специјалне болнице „Агенс“, у којој се назире остаци некада развијеног здравственог туризма, за посетиоце „Агенса“ који долазе на рехабилитацију, као и за кориснике Геронтолошког центра омогућена је достава књига на недељном нивоу и то тако што их библиотекар доноси у „Агенс“ и Центар, према захтевима корисника.

На концу приче о животу Огранка краљевачке библиотеке у Матарушкој Бањи у ритму живота некадашњег бањског лечилишта, неизбежно је учинити осврт на диманичну историју селидби, односно промене локација Огранка. Као што је истакнуто, Огранак је практично заживео на темељу специјалне библиотеке Лечилишта, с обзиром на чињеницу да је Лечилиште имало улогу у опремању фонда, финансирању дела личног дохотка запосленог библиотекара, али и у обезбеђивању простора за библиотеку. Рад Огранка, по оснивању, организован је у скромном простору који је припадао Поликлиници Лечилишта. У трагању за бољим условима и атрактивнијом локацијом дошло се до простора у бањском парку, у вили „Луковић“ која је, такође, припадала Лечилишту. Тако свестрани и континуирани ангажман Лечилишта да библиотека заживи и опстане недвосмислено говори о значајној улози која се давала библиотеци у културном животу Бање као туристичког места. Опет у намери да се библиотечка делатност унапреди, уследила је селидба у нови објекат, овога пута у власништву Специјалне болнице „Агенс“, и то у годинама потпуног опадања туристичког живота Бање. Општа девастација бањског туризма није заобишла ни објекте који су некада били обележја Бање, па је тако било и са објектом у којем је била смештена и библиотека. Због крајње неусловности простора за смештај фонда, рад библиотекара и посете корисника, крајем 2018. године рад библиотеке организован је у простору који је приватно власништво физичког лица. Полазишна тачка овог осврта на зачетке и трајање Огранка краљевачке библиотеке у Матарушкој Бањи, којом смо истакли паралелизам ритама живота Огранка и бањског

лечилишта, овим прегледом промена локација добија снажно поткрепљење. Успони и падови бањског туризма евидентно су се одржавали на карактер Огранка, те динамику и концепт његовог пословања. Библиотека је трајала у окриљу Лечилишта и своју делатност разнострано везивала за Лечилиште, све док је оно опстајало и док је здравствени туризам био покретачки импулс живота Бање.

ЗАКЉУЧАК

Како је истакнуто у историјату селидби Огранка током безмало полувековног постојања, његово садашње одредиште је простор у приватном власништву физичког лица у главној бањској улици. Доминантна заступљеност белетристике и школске лектире, као и набавка дневног листа „Политика“ и локалног недељника „Ибарске новости“, говори да је фонд опремљен сходно потребама локалних житеља свих генерација. Да се није одустало од идеје о туристима као посебној категорији корисника библиотеке, сведочи и установљени модел мобилног библиотекарства о којем је било речи. Охрабрују новости о недавној приватизацији најзначајанијих бањских туристичких објеката и најаве новог власника о обнови туристичког живота Бање. У контексту савременог библиотекарства које је организовањем различитих видова програмске делатности попут предавања, изложби, песничких колонија, трибина и других сродних садржаја, далеко надишло базични оквир позајмице књига, обнова туризма и повратак туриста као корисника библиотечких услуга, представља значајан потенцијал за раст и развој Огранка краљевачке библиотеке у Матарушкој Бањи.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

Архива НБСПКВ

Век и њо библиотеке у Краљеву. Краљево: Народна библиотека „Стефан Првовенчани“, 2018.

Gvozdrenović, Dragutin M. *Mataruška Banja*. Mataruška Banja: Zavod za fizikalnu medicinu u rehabilitaciju „Braća Maričić“, 1978.

29. новембар. Завичајно одељење НБСПКВ.

Ибарске новоси. Завичајно одељење НБСПКВ.

Илић, Светислав. *Матарушка Бања: туристичка монографија.* Краљево: ИАК, 1969.

Прес клипинг. Завичајно одељење НБСПКВ.

DANKA SPASOJEVIĆ
Public Library *Stefan Prvovenčani* Kraljevo
dankamikaric@gmail.com
NATAŠA ANTONIJEVIĆ
Public Library *Stefan Prvovenčani* Kraljevo
tasa.nata@gmail.com

TRANSFORMING THE WORK OF THE DEPARTMENT OF THE KRALJEVO
LIBRARY IN MATARUŠKA BANJA, FROM INCEPTION TO THIS DAY
LIFE OF A LIBRARY BRANCH IN RHYTHM OF A SPAS LIFE

SUMMARY | This paper outlines a development path of the Department of the Kraljevo Library in Mataruška Banja, which is observed according to the data available in the official documentation stored in the library's archive, since the foundation of the department in 1972 until the last made record on the monitoring of the work activities of the library branch in 2019, as well as based on the press clipping archive of the Heritage Department. We have also provided a review of the circumstances in which the department was founded, that is, the building of the department on the foundations of the resort when the need was recognized for a library to become an integrative factor in the cultural offering of the spa in the time marked by the tendency to nurture cultural contents of this tourist place, as highlighted in the chronicles of the resort. We have also pointed out the dynamics of the development of the branch in correlation with the development of the resort as a center of the tourist offering of Mataruška Banja. We intend to demonstrate how the operating concept of the branch is unequivocally conditioned by the tourist context of the life of Mataruška Banja. We have also made a parallel with and analyzed the reciprocity between the work dynamics of the library branch, that is, the statistics of its operations in the domain of the category of users, the number of transactions and the structure of the book collections on the one hand, and the statistical indicators showing the tourist activities in Mataruška Banja pertaining to the number of visits and the structure of visitors on the other hand, all the while holding on to the chronology of the development of the resort and the library branch. Lastly, we have touched on the current state of the branch and tourism in the resort.

KEY WORDS | library, Kraljevo library, branches, library branches, spa tourism, natural health resort, cultural tourism, libraries and tourism, culture

ДАНКА СПАСОЕВИЧ

Народная библиотека „Стефан Первовенчанный“, Кралево
dankamikaric@gmail.com

НАТАША АНТОНИЕВИЧ

Народная библиотека „Стефан Первовенчанный“, Кралево
tasa.nata@gmail.com

ТРАНСФОРМАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФИЛИАЛА БИБЛИОТЕКИ КРАЛЕВА В МАТАРУШКОЙ БАНЕ, ОТ ОСНОВАНИЯ ДО НАШИХ ДНЕЙ ЖИЗНЬ ОДНОГО ФИЛИАЛА БИБЛИОТЕКИ В РИТМЕ ОДНОГО САНАТОРИЯ

РЕЗЮМЕ | В этом докладе представлена линия развития филиала библиотеки Кралево в Матарушкой Бане, рассматриваемая на основе данных, имеющихся в официальной деловой документации, хранящейся в архивах библиотеки, с момента основания филиала в 1972 году до последней сводки по надзору над профессиональной деятельностью библиотечного филиала в 2019 году, по материалам пресс клиппинг архива Краеведческого отделения. Указано на обзор обстоятельств основания Филиала, то есть его роста как курортной библиотеки в то время, когда была осознана необходимость утверждения библиотеки как интегративного потенциала культурного предложения и культурного наследия, о котором речь идет в хронике о Бане. Отмечена динамика развития Филиала по мере развития курорта как центра туристического предложения Матарушкой Бани. Проведена параллель и проанализирована взаимность между динамикой работы филиала библиотеки, то есть его бизнес-статистикой в области категорий пользователей, количества транзакций и структуры фонда, с одной стороны, и статистическими показателями, связанными с туристической деятельностью в Матарушкой Бане, в связи с количеством посещений и структуры посетителей, с другой стороны, придерживаясь хронологии развития Бани и филиала библиотеки. Сделан обзор текущей деятельности Филиала и ситуации в туризме Бани.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА | библиотека, библиотека Кралева, филиалы, филиалы библиотек, курортный туризм, природный курорт, культурный туризм, библиотеки и туризм, культура

